

Vznik Kúpeľov

Liečivé pramene boli známe už v XIII. storočí, no prvý zápis je už z roku 1549.

Od poznania liečivých vôd ružbaských prameňov až od roku 1593 využívali tieto pramene len miestni usadlíci a obyvatelia z najbližšieho okolia.

V roku 1591 bol jeden z najväčších poľských magnátov gróf Sebastian Lubomirski menovaný poľským kráľom Štefanom Báthorym za dedičného starostu spišských zálohových miest. Gróf Sebastian Lubomirski sa usadil na Šubovnianskom hrade a keď spoznal ružbaské liečivé pramene, rozhodol sa postaviť na tomto mieste kúpele pre urodzených náštevníkov.

V roku 1635 už boli Ružbachy známym kúpeľným miestom, ale aj kultúrnym strediskom. Schádzala sa tu poľský a uhorská šľachta z okolia. Pri blahodarnom účinku liečivej vody sa po kúpaní venovali veľa zábavám.

Rozkvet kúpeľov trval viac ako 100 rokov, pokiaľ sa Šubovnianskom hrade sídlil rod Lubomirských, pribudovali kúpeľné i zábavné zariadenia, vyrastali paláce.

Po Teodorovi Konstantínovi Lubomirskom (1699-1744), ktorý bol posledným správcom kúpeľov Ružbachy, začala sláva a úroveň kúpeľov klesať.

V roku 1772 prevzala správu kúpeľov cisárska komora Márie Terézie. Cisárska komora z kúpeľov vyťažila čo mohla, ale nič neinvestovala.

V roku 1800 kúpele boli už také opustené a stratové, že ich cisárska komora už v roku 1819 ponúkla na odpredaj, no kupec sa nenachcel. Po bývalých palácoch neostala ani stopa. Len vody prameňov vystupovali ďalej z útrobov zeme a znovu slúžili okolitej chudobe.

V roku 1825 dostal územie gróf Eugen Emerich Jóny ako kráľovské veno s prameňmi teda aj Ružbachy. Tento podnikavý gróf postavil na vtedajšie miesta moderný kúpeľný dom, vybudoval zrkadlový kúpeľ, dal postaviť prírodný park a iné zariadenia. Ale smrťou E.E.Jónyho sa rozrastavie a prosperita zastavila.

V roku 1882 kúpil obce Nižné a Vyšné Ružbachy gróf Andrej Zamojski. Dal postaviť nový kúpeľný dom, zvaný Karolína (neskôr premenovaný na Kriváň) na počesť manželky Karolíny Baurbonskej princeznej - netere posledného neapolského kráľa. Ďalšie dve stavby - Mária (neskôr Mier) a Terézia (neskôr Torysa) boli pomenované podľa jeho dcér.

Po smrti Andreja Zamojského, najmladší syn Ján Zamojski sa oženil s neterou španielskeho kráľa Izabelou Baurbonskou a tak získal veľké finančné prostriedky. Dal postaviť bazén a liečebný dom (neskôr pomenovaný Dukla) a vypracoval plán na ďalšie zveľadenie kúpeľov. Týmto postavila rodina Zamojských základ dnešných kúpeľov Ružbachy.